

BBC 46: ET ATFERDSANALYTISK "TRAUME", OG BEHANDLING AV DET, DEL 2

I forrige BBC, nr. 45, skrev jeg om Chomskys angrep på Skinners bok *Verbal behavior*, og gikk gjennom en god del ankepunkter mot Chomsky. I denne BBC-en fortsetter jeg der jeg slapp forrige gang.

I 1998 publiserte Carol Sherrard, som ikke er atferdsanalytiker etter det jeg vet, en diskursanalyse av Chomskys anmeldelse. Diskurs er et fint ord for diskusjon, og diskursanalyse handler om hvordan den sosiale konteksten påvirker vitenskapelig diskusjon. Ved hjelp av sitater fra Chomsky får hun fram at han betraktet *angrep* som et akseptabelt og viktig virkemiddel i vitenskapelig diskusjon og intellektuell aktivitet (noe som var uakseptabelt blant eldre intellektuelle). Chomsky mente også at seriøse og interessante arbeider måtte inneholde spekulasjoner, selv om de ofte er gale, og at det var spekulasjon, og feil, også i hans egne arbeider. Problemet er at han i sin anmeldelse av *Verbal behavior* ikke levde som han lærte: Ti steder tar han opp det han mener er spekulasjoner hos Skinner. Hver gang er han negativ til det, men selv kommer han ubeskjedent med en omfattende spekulasjon om at menneskehjernen er utviklet slik at den kan lage regler for grammatikk på språk som den eksponeres for. Han spekulerer altså selv, samtidig som han beskylder Skinner for å maskere sine spekulasjoner som fakta.

Educational Psychology, Vol. 8, No. 3, 1988

197

DISCUSSION PAPER

*Rhetorical Weapons: Chomsky's attack on Skinner**

CAROL SHERRARD, *School of Studies in Psychology, University of Bradford*

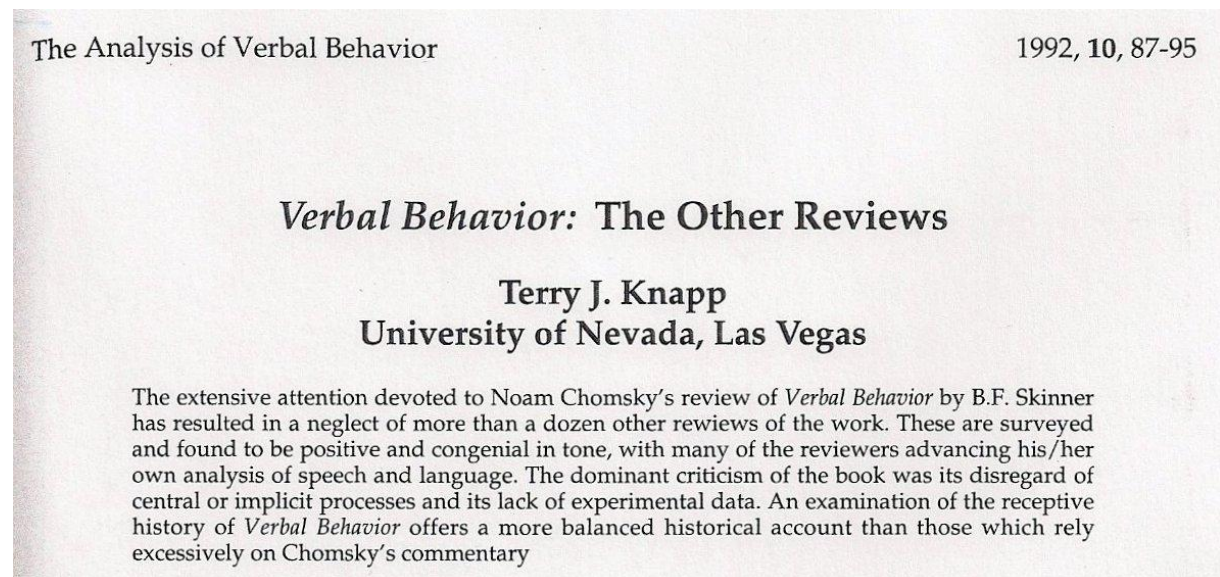
Headingen på Sherrards diskursanalyse (se nedenfor). Den virker å være skrevet fra et ganske nøytralt synspunkt.

Sherrard er også inne på at Chomsky bruker mange nedsettende karakteristikk om Skinners framstilling. Den er enkel, spekulativ, tilfeldig, obskur, dogmatisk og villedende. Dette kan oppfattes som at Chomsky insinuerer at han selv er kompleks, sikker, naturlig, klar, rimelig og ærlig. Når Skinner viser til dyreforsøk, kaller Chomsky dyrene for "lavere

organismer". Når Chomsky selv viser til dyreforsøk som han liker, skriver han hvilke dyr det er tale om, uten karakteristikk. Chomsky går heller ikke av veien for sarkasme: Når han er inne på Skinners forklaringer på hvorfor vi sier noe, mener Chomsky et sted at den aller sikreste metoden ut fra Skinners tankegang må være å true med skytevåpen. Chomsky insinuerer til og med moralsk underlegenhet hos Skinner: Når det gjelder hvordan foreldre kan lære barn språk, mener han at Skinner tar til orde for å kontrollere barn framfor å utvikle deres muligheter. Endelig motsier Chomsky seg selv når det gjelder verdien av forsterkning. Mange steder slår han fast at forsterkning uomtvistelig kan endre atferd, mens han andre steder forkaster det. Han insinuerer også at Skinner mener at forsterkning er det *eneste* som forklarer ytringers styrke, som om Skinner mener dét.

Alt i alt er Sherrard ikke i tvil om at Chomsky bruker polemikk i vitenskapelig argumentasjon. På godt norsk tyr han til usakligheter. Det gjelder å *vinne*. Chomsky gjorde det også fra et radikalt politisk ståsted, og kalte behaviorisme for en ny tvangsideologi.

En klar virkning av anmeldelsen var at Chomsky lyktes med å "selge" sin egen teori om språk. Chomsky var radikal og kul, og appellerte særlig til studenter og yngre akademikere. Det var strategisk, i og med at antall studenter og universitetsansatte økte sterkt på den tiden. Chomsky gjorde mindre inntrykk på etablerte akademikere, men de var jo på vei ut, av åpenbare grunner. I 1992 gikk Terry Knapp gjennom 14 av de viktigste anmeldelsene av *Verbal behavior*, utenom Chomskys. For det aller meste var de positive. Den viktigste kritikken var at det manglet eksperimentelle data, som Skinner selv hadde poengtert. Ut fra de positive anmeldelsene er det nokså forståelig at Skinner uroet seg lite over Chomskys anmeldelse. Men i en tid da antall studenter og akademikere var sterkt økende, var det altså en alvorlig feilvurdering.

Heading og abstract på artikkelen som går gjennom 14 i hovedsak positive anmeldelser av *Verbal behavior*.

I en artikkel i 2007 går Barry Eshkol Adelman langt i å si at Chomsky ikke hadde peiling på atferdsanalyse da han anmeldte *Verbal behavior*. Følgelig forsto han lite av boken, og var ukvalifisert for å anmelde den. Adelman gir mange eksempler på at Chomsky åpenbart misforstår atferdsanalytiske begreper, som responsstyrke. Han gir også eksempler på at han tillegger Skinner synspunkter som han ikke hadde. For eksempel skrev Chomsky at barn kun kan lære språk gjennom møysommelig opplæring ord for ord. Skinner skrev aldri dette, og skrev knapt om hvordan barn lærer språk i det hele tatt, men *andre* læringspsykologer, som Miller og Dollard, uttrykte seg i den retning. Det er også en rekke eksempler på at Chomsky

vriir på det Skinner skrev. Leser man setningene som Chomsky ”gjenga”, står det noe annet enn hva Chomsky ville ha det til, som når Chomsky vil ha det til at Skinner mente at stemmestyrke er uvesentlig.

The Analysis of Verbal Behavior

2007, 23, 29–34

An Underdiscussed Aspect of Chomsky (1959)

Barry Eshkol Adelman, Western Michigan University

Chomsky's (1959) review of Skinner's (1957) *Verbal Behavior* has been influential and attributed with a role in the cognitive revolution. However, while counter reviews from within behavior analysis have noted that Chomsky misunderstood the subject matter, certain aspects of his scholarship have been underdiscussed. This includes several instances where Chomsky misquotes Skinner or takes his quotes out of context. Similar to the findings of Sokal (1996a, 1996b), it is speculated that the problems with Chomsky were overlooked by cognitive psychologists because his general outlook was accepted. Implications for the editorial review process are discussed.

Headingen på Adelmans artikkel om Chomskys anmeldelse av *Verbal behavior*. Artikkelen anbefales for den som vil ha eksempler på hvordan Chomsky vekselvis misforsto og vrenget på det Skinner skrev, og på Chomskys inkompetanse.

Adelman går så langt som å si at Chomskys anmeldelse er et eksempel på svak kvalitetssikring i tidsskrifter. I den forbindelse nevner han en som sendte inn en parodi på en vitenskapelig artikkel. Parodien handlet om noe så fint som ”vitenskap som en sosial konstruksjon”. Alle poenger i artikkelen underbygges med vrøvl og ulogiske påstander. Tidsskriftets konsulenter kunne umulig ha forstått den. Når artikkelen ble akseptert og utgitt, må det skyldes at artikkelen hadde en ”kul” sjargong og ”riktige” konklusjoner. Adelmans mener at Chomskys anmeldelse er på omtrent samme nivå, og at tidsskriftene i begge tilfeller antok artikler som de ikke hadde kvalitetssikret. Adelman stusser over at få har påpekt Chomskys inkompetanse til å anmelde *Verbal behavior*. Chomsky kan rett og slett ha blitt overvurdert, også av atferdsanalytikere.

Sokal, A. (1996a). Transgressing the boundaries: Toward a transformative hermeneutics of quantum gravity. *Social Text*, 46/47, 217–252.

Sokal, A. (1996b). A physicist experiments with cultural studies. *Lingua Franca*, May/June 1996, 62–64.

Den øverste er en parodi på en vitenskapsteoretisk artikkel som ble antatt. Den underste er artikkelen der han forklarer at den første er en parodi.

I et intervju med Javier Virués-Ortega i 2006 kommer Chomsky med den oppsiktsvekkende opplysningen at han hadde skrevet anmeldelsen før *Verbal behavior* kom på trykk. Han mente at han kjente innholdet fra forelesninger som Skinner hadde holdt om temaet. (Det er noen sitater fra *Verbal behavior* i anmeldelsen, så Chomsky må i alle fall ha

justert den etter at boken kom ut.) Chomsky sier også at mye av anmeldelsen ikke rettet seg mot Skinner, men mot behaviorisme generelt, som Adelman er inne på (se foran) og som er opplagt når man leser anmeldelsen. Ikke rart at Skinner oppfattet anmeldelsen som et angrep på synspunkter som han ikke hadde! Mange som bruker anmeldelsen mot Skinner, har neppe fått dette med seg. Ellers blir man slått av Chomskys selvsikkerhet, og det er vanskelig å se noen moderasjon overhodet, som David C. Palmer påpeker i en artikkel. Chomsky roser riktig nok Skinner for å ha lagt grunnlaget for viktige metoder for å endre atferd, men de samme prinsippene er altså uegnet til å påvirke språklige ytringer.

The Behavior Analyst

2006, 29, 243–251

No. 2 (Fall)

The Case Against B. F. Skinner 45 Years Later: An Encounter with N. Chomsky

Javier Virués-Ortega
Universidad de Granada, Granada, Spain

Chomsky's (1959) review of *Verbal Behavior* (Skinner, 1957) has been hailed as the most influential document in the history of psychology. Although many rejoinders to Chomsky's review have been published, their impact has been minimal. Moreover, Chomsky has not answered them in detail. To invite Chomsky to revisit a number of matters concerning the review, he was interviewed. The principal topics addressed by Chomsky were (a) historical factors associated with behaviorism after World War II; (b) circumstances surrounding the preparation of the review; (c) likely compatibility between formal and functional analyses of language; and (d) Chomsky's current point of view on aspects of the content of his review and on the evolution of behavior analysis.

Key words: behaviorism, cognitivism, Chomsky, Skinner, *Verbal Behavior*

En artikkel som for en stor del er et intervju med Chomsky. En svært nyttig artikkel for den som vil sette seg inn i debatten.

The Behavior Analyst

2006, 29, 253–267

No. 2 (Fall)

On Chomsky's Appraisal of Skinner's *Verbal Behavior*: A Half Century of Misunderstanding

David C. Palmer
Smith College

The history of the writing of *Verbal Behavior* (Skinner, 1957), Chomsky's review (1959), and MacCorquodale's rebuttal (1970) are briefly summarized. Chomsky's recent reflections on his review are analyzed: Chomsky's refusal to acknowledge the review's errors or its aggressive tone is consistent with his polemical style but comes at a minor cost in consistency and plausibility. However, his remarks about the place of Skinner's work in science reveal misunderstandings so great that they undercut the credibility of the review substantially. The gradual growth in the influence of Skinner's book suggests that its legacy will endure.

Key words: Chomsky, MacCorquodale, Skinner, verbal behavior

David C. Palmer argumenterer som vanlig sterkt og svært saklig. Også denne artikkelen er meget lesverdig.

Chomsky–Skinner-debatten har også hatt avleggere her på berget. For eksempel kom jeg i 2008 helt tilfeldig over boken *Hva er språk* av Helene Uri. Der brukte hun temmelig ukritisk Chomskys ”argumenter” for å tilbakevise Skinner. Jeg skrev en kommentar, og fikk

et svar fra Uri og Geir Overskeid – hun måtte tydeligvis ha hjelp. Jeg syntes ikke at det hjalp så mye, og skrev et svar der jeg tilbakeviste det de kom med. Jeg hørte ikke noe mer. Jeg har vært i noen debatter, men har sjelden følt meg tryggere enn da. Når jeg leser om igjen det jeg skrev den gang, kan jeg likevel beklage min litt irriterte tone. Det er en dyd å være vennlig, selv om man er lei av noe. Jeg prøver å lære, men det tar tid. Overskeid hadde forresten en biografisk artikkel om Skinner i septembernummeret av Tidsskrift for norsk psykologforening. Der skrev han at debatten om forholdet mellom Skinner og Chomsky fortsatt levde her i landet. Han oppga én referanse som skulle vise det, nemlig det nevnte svaret fra Uri og han til meg. Det er vel misvisende, og ganske frekt av Overskeid? Ellers er det i Store norske leksikon en artikkel om generativ grammatikk, skrevet av Terje Lohndal, der myten om Chomskys tilbakevisning av Skinner gjentas uten reservasjoner.

Norsk Tidsskrift for Atferdsanalyse, årgang 35 (2008)nr 3, 151–155

«Sannheten» om Skinners syn på språk. En kommentar til Helene Uris bidrag til å vedlikeholde myten

Børge Holden

I all beskjedenhet headingen på min artikkel der jeg argumenterer mot Helene Uris bruk av Chomskys angivelige tilbakevisning av Skinner.

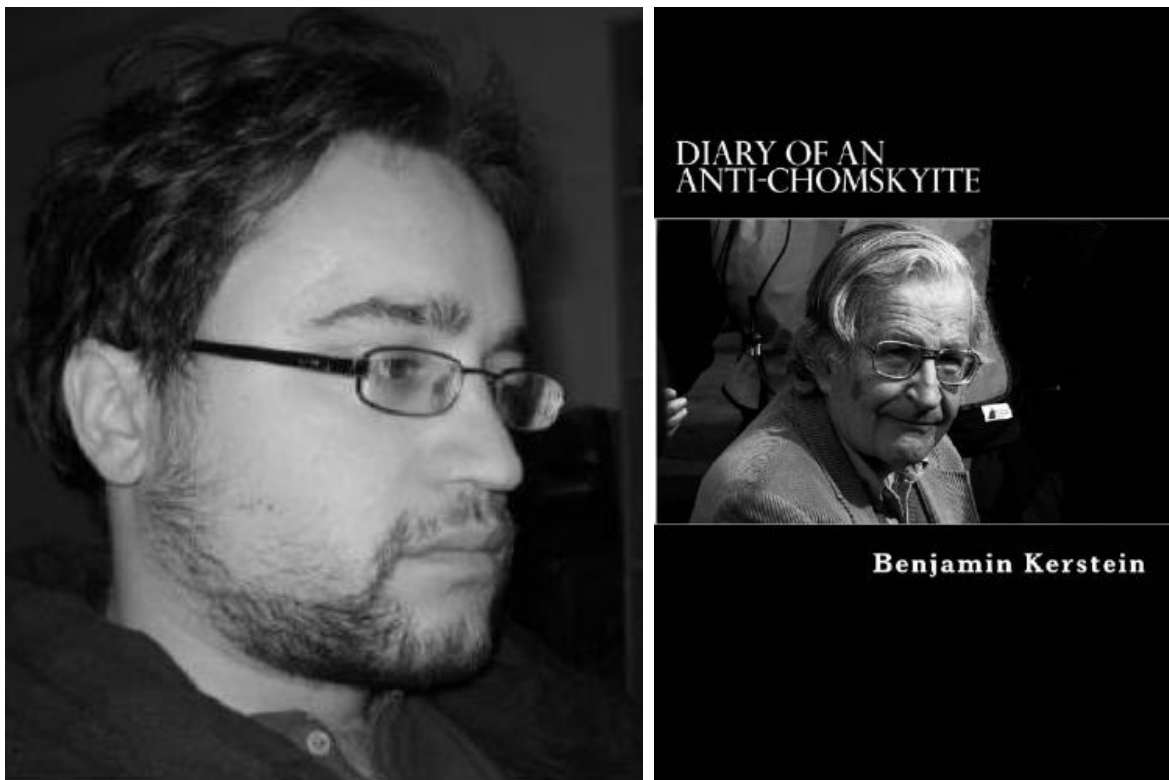
Hva er Chomskys status i dag? Innenfor språkvitenskap er den liten, og han har vel mest historisk interesse. Uansett er det vanskelig å se noen praktiske resultater av hans teorier, i alle fall når det gjelder tale- og leseopplæring. Chomsky har lenge hatt politikk som sin hovedinteresse. Han er for øvrig på den ytterste venstreside, og er litt av en ”guru”, også i Europa. For et par år siden var han hedersgjest på en konferanse arrangert av Norsk psykologforening, der han blant annet mente at alle tenkende mennesker burde være anarkister, det vil si tilhengere av en sosialisme som ikke bare avviser eiendomsrett, men også at det skal finnes en stat. Men Chomsky har ikke bare tilhengere, og det er begått et skikkelig ”karaktermord” på ham. Nærmere bestemt har forfatteren Benjamin Kerstein skrevet boken *Diary of an anti-Chomskyite* (En anti-chomskyitts dagbok) (2012, eget forlag).

I et intervju om boken sier Kerstein at ”... Chomsky er en absolutt og skamløs løgner, og en mester i å opptre falskt. Han kan si hva som helst for at folk skal tro ham, og for å stoppe de som er uenige med ham. Jeg snakker ikke bare om hans offentlige kritikere. Hvis du ser hvordan han opptrer når vanlige studenter stiller spørsmål om det han sier, er det ganske skremmende. Han angriper dem på en måte som jeg vil kalle sadistisk, det vil si at han liker det.” Kerstein fortsetter med at ”Selv om [Chomsky] sier noe annet, er han stort sett den siste gjenlevende av en gruppe intellektuelle som mente at politisk vold og totalitær kontroll i hovedsak var bra. Han snakker om menneskerettigheter hele tiden, men ser du på regimer og grupper som han har støttet, er det en blodig liste..., men kanskje viktigst er at han er fordømmende. Han er mer kultleder enn intellektuell. Han lar folk føle seg komfortable med sine fordommer..., og undergraver deres evne til å tenke kritisk. Til en viss grad dreier dette

seg om hans bruk av emosjonell og moralsk utpressing. Siden han framstiller alle som er uenige med ham som onde, er du god og riktig hvis du er på samme side som ham.”

Kerstein hevder også at Chomsky har kommet med flere vanvittige påstander, som at det var en allianse mellom USA og Nazi-Tyskland, og at USA må avnazifiseres. Det skal stå i Chomskys bok *What uncle Sam really wants*. Han skal også ha benektet Pol Pots folkemord i Kambodsja, og nektet å høre på øyevitner.

Jeg har ikke satt meg inn i Chomskys politiske skrivelser, og har ikke grunnlag for å gå god for Kerstein. Beskrivelsene av Chomsky ligner imidlertid unektelig på hvordan Chomsky opptrådte overfor Skinner og *Verbal behavior*, men kanskje Chomsky er mer hederlig i politiske spørsmål? For atferdsanalytikere som måtte dele Chomskys politiske meninger, er det kanskje problematisk hvis Chomsky bruker lignende argumentasjonsform og maktteknikker som overfor Skinner og *Verbal behavior*? Selv tviler jeg på at jeg kan fordype meg i dette med det første.

Til venstre Benjamin Kerstein, og til høyre hans bok om Chomsky. Les og døm selv.

Da er jeg i mål med de to litt spesielle BBC-ene, eller min ”Young person’s guide” til Chomsky–Skinner-debatten. Vi kan ikke mase om det til evig tid. Tiden leger alle sår, før eller siden og mer eller mindre, og skadevirkningene har nok avtatt. Men fortsatt kan det være nødvendig å si fra når atferdsanalyse omtales nedlatende, ikke minst med utgangspunkt i Chomskys berømte anmeldelse.

Ha en fortsatt fin høst, og la ikke dette gå utover humøret inn i den mørke årstid. For alle satser vi på B. F. Skinner. Mannen er jo en sikker vinner.

18. november 2013

Børge Holden